

Kitap Deęerlendirmesi

Şanlı Direniş 15 Temmuz, Atilla Yayla

Mesut Koçak

Kocaeli Üniversitesi Kamu Yönetimi Yüksek Lisans Öğrencisi, Liberte Yayınevi Editör Yardımcısı

15 Temmuz'u 16 Temmuz'a bağlayan gece, Türkiye demokrasisi ve siyaseti için tarihin en önemli olaylarından birine tanık oldu. Binlerce insan sokaklara çıkarak meşru herhangi bir zemini olmayan, devlet kademelerine zamanla nüfuz etmiş illegal bir örgüte karşı, bugününü ve yarınını korumak pahasına caddeleri, köprüleri ve havaalanlarını mesken tuttu, savundu. Ülkemiz demokrasi tarihi için her yönüyle incelenmesi gereken bu olay bir çok akademisyen, gazeteci, siyasetçi ve toplumun farklı kesimlerinden oluşan insanlar tarafından tartışıldı, yazıldı. Akademik çalışmalarında liberal teori ile liberal demokratik sistemin nasıl olması gerektiği yanında Türkiye demokrasisinin sorunlarını ve muhtemel tehlikeleri de tahlil eden *Atilla Yayla* tarafından kaleme alınan *Şanlı Direniş 15 Temmuz* kitabı, bu vaka hakkında kapsamlı eserlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yayla bu kitabı, hadiseyi yakından gözlemeye, müdahil olmaya çalışmış biri ve *Şanlı Direniş*'in bir parçası olarak hazırlamıştır. Kitabın giriş bölümünde 15-16 Temmuz *Şanlı Direniş*'inden ortaya çıkabilecek ders ve gözlemlerden bahsederek, darbe teşebüsünün kimliği, darbenin başarısız olma sebepleri, sonuçları ve müstakbel darbeleri önlemek için yapılması gereken çalışmalardan bahsetmektedir. Yazarın bu bölümde önemle üzerinde durduğu noktalardan biri, darbenin faili FETÖ'nün istihbarat toplamak için bürokrasi

içerisinde hangi stratejileri geliştirdiği, geliştirilen bu stratejiler ile hangi kritik noktaları ele geçirdikleri olmuştur.

İkinci bölümde yazar gençlik yıllarında yaşadığı darbelerden çıkarmış olduğu tecrübe ve bilgileri 15 Temmuz bağlamında yeniden değerlendirmekte, bu değerlendirmeyi yaparken Gezi İsyanları, 17/25 Aralık olayları ve 15 Temmuz arasındaki bağlantıyı da net bir şekilde anlatmaktadır. Gerçekleşen bu süreçleri bir akademisyen kimliği ile yorumlayan Yayla, Türk siyasî hayatındaki geçmiş darbelerin devlet kademelerine yansıyan etkilerine ve sivil çevrelere nüfuz etmiş darbe destekçiliğinin ne tür tehlikeler barındırdığına dikkat çekmektedir. Buradan hareketle kitap, Türkiye'nin demokratik sistemine yönelecek her türlü darbe girişiminin 15 Temmuz direnişiyle birlikte ciddi biçimde önünün kesildiğini ve demokratikleşme süreci açısından Şanlı Direniş 15 Temmuz'un *Klasik Devrim*'ler kadar önemli bir yere sahip olduğunu savunmaktadır.

Türkiye Demokrasisi'nin gelişmesini engellemek adına her türlü cenah-tan güçlü bir istihbarat ağı ile saldıran FETÖ lideri Fethullah Gülen'in, örgüt yapısı ve örgüt içerisindeki konumuna değinen Yayla, onun kendisini Mehdi olarak gördüğünden ve bunu çevresine kabul ettirmeyi başardığından bahsetmektedir. Psikiyatrist Anthony Storr'dan yaptığı alıntı ile Gülen'in de bir tür *guru* olduğunu ve bu insanların güzel, ağdalı ve tumturaklı konuşma becerisine sahip, otoriter, paranoyak ve kendini insanüstü bir varlık olarak gören, takipçilerinin özel hayatlarına müdahale ederek onların nasıl ve ne şekilde davranacaklarına, hatta hayata dair verecekleri önemli kararları da kendisinin vereceğine inanan semptomik hastalar olduğunu anlatıyor. Yayla, gurunun Gülen ile özdeşleşmesini açıkladıktan hemen sonra kendine özgü dinî ritüelleri olan FETÖ'nün, *kült* yapılanmalar ile olan ilişkisinden bahsederek, kùltler üzerine önemli teorik ve amprik çalışmaları olan Galender'den yaptığı atıfta bu tür grupların temel psikolojik özelliklere sahip olduğunu belirtiyor.

Kitabın sonraki bölümünde 15 Temmuz Darbe girişiminin başarısız olma sebeplerine de değinen Yayla, darbeye karşı siyasî iradenin, toplumun, yargının, polis teşkilatının, medyanın ve ordu içerisindeki direnişin neden ve nasıl başarılı olduğunu tahlil etmiştir. Ayrıca, Batı'nın bu sürece ilişkin tutum ve davranışlarını da ayrıntılı şekilde değerlendirmektedir. FETÖ'nün darbe teşebbüsünün püskürtülmesi sonucu Türkiye Demokrasisi, toplumun güçleneceği, devletin yeniden yapılanması ve demokratik siyasal kültürün önemli ölçüde gelişeceği, genel olarak 15 Temmuz'un Türk siyasî tarihinde önemli gelişmeler ve ilerlemeler meydana getireceği açıklanmıştır.

Son bölümde darbe girişiminin gerçekleştiği vakitlerde parti başkanlarının yaptıkları açıklamalar ve bu açıklamaların ne gibi sonuçlar getireceğine de değinerek, bu olayın Türkiye Demokrasisi için önemli sonuçlar doğuracağını açıklamıştır. 15 Temmuz gecesi gerçekleşen bu hadisenin dilimizde ne tür bir niteleme ile anlam kazanacağı üzerine düşünen Yayla, 15 Temmuz'un dünya tarihinde cereyan eden İngiliz, Amerikan ve Fransız devrimlerinin birçok özelliğini yansıttığını, darbe girişimine karşı direnişte, gayrimeşru yapılanmalara karşı halk gücünü arkasına alarak meşru ölçüde mücadele eden legal ve meşru aktörlerin galip geldiğini kaydetmektedir.